

УДК 141

ФІЛОСОФІЯ ІМАНУІЛА КАНТА

Студ. Д. А. Кучинська, гр. БПП-15

Наук. керівник доц. Р. В. Множинська

Київський національний університет технологій та дизайну

Засновником німецької класичної філософії є Імануїл Кант (1724-1804). У інтелектуальному розвитку Канта виділяють два періоди: докритичний і критичний. У докритичний період (до 1770 г) Кант виступав, передусім, як великий учений - астроном, фізик, географ. Йому належить першість в обґрунтуванні залежності приливів і відливів від положення місяця, а також обґрунтування наукової гіпотези про походження Сонячної системи з гігантської газової туманності.

Але специфічна кантівська філософія, що заклала основи усїєї німецької класичної філософії, сформувалася в так званій критичній період, після публікації ним трьох "Критик" - "Критики чистого розуму" (1781 г), "Критики практичного розуму" (1788 г), "Критики здатності судження" (1790 г). Усі ці роботи пов'язані єдиним задумом і є послідовними східцями обґрунтування системи трансцендентального ідеалізму. Кант назвав все те, що було умовами будь-якого досвіду - форми чуттєвості, простір і час, категорії розуму. Другий період творчості сам Кант назвав "критичним" не стільки тому, що "Критиками" називалися основні твори цього періоду, а тому, що Кант поставив перед собою завдання провести в них критичний аналіз усїєї попередньої йому філософії; протиставити критичний підхід при оцінці можливостей і здібностей людини пануючому до нього, як він вважав, догматичному підходу.

Ми можемо пізнати, вважає Кант, тільки те, що самі створили. Розум упорядковує сприйняття людини, підводить їх під загальні і необхідні форми і, таким чином, обумовлює об'єктивність знання. Кінцева основа єдності, без якої розум не зміг би здійснювати свою функцію підведення під загальні і необхідні визначення, являється акт самосвідомості суб'єкта : я мислю. Цей акт Кант називає трансцендентальною єдністю апперцепції (переводячи з латів. - об'єднанням сприйняття за межами досвіду).

Теорію пізнання Канта можна представити таким чином: існують речі самі по собі. Ці речі діють на органи чуття людини, породжують різноманітні відчуття. Такі відчуття упорядковуються формами чуттєвості - простором і часом, тобто розташовуються в традиційному вимірі і фіксуються як тривалість. На основі цих перетворень формуються сприйняття, які носять суб'єктивний і індивідуальний характер. Діяльність розуму на основі форм мислення - понять і категорій - надає цим сприйняттям загальний і необхідний характер. Таким чином, річ сама по собі через канали органів чуття, форми чуттєвості і розуму стала надбанням свідомості суб'єкта, "з'явилася йому", і він може робити про неї певні висновки. Людина, на думку Канта, може знати тільки явища. Які речі самі по собі, тобто які їх якості і властивості, їх взаємини поза свідомістю суб'єкта, людина не знає і знати не може. Він знає про речі тільки в тій формі, як вони дані його свідомості. Тому речі самі по собі для людини стають "речами в собі", непізнаними, нерозкритими.